

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan **zvečer**, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstro-ugarske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrta leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrta leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrta leta. — Za tujce dežele toliko več, kakor poština znaša.
 Za oznanila plačuje se od četristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
 Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je v Rudolfa Kirbiša hiši, „Gledališka stolba“.
 Up ravnatelju naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Akademična društva in minister Gautsch.

Na Dunaji, 15. februvarja.

—j—. Ginljivo je, zares ginljivo, poslušati ubrane kerubinske glasove oficijoznih časnikarjev, kadar slavo prepevajo gospodu naučnemu ministru ter kadilnico vihte okolu vzvišene osobe njegove. Ginljivo tembolj, ker se njih slavospevi izključno vrše na troške potrežljivega davkoplačevalca! Strogrški rhapsodi niso nikoli s slikovitejšimi prizori krasili svojih junakov, srbski guslar, spevajoč svoga kraljeviča Marka z bujnostjo južne fantazije, skrije naj se, sramotno skrije — kajti daleč prekosiga vneta domišljija časnikarskih rejencev dispozicij-skega zaklada! Predstavlajo nam dr. Gautsch po letih najmlajšega člena Taaffejevega kabinta, kakor da bi o rojstvu vse rojenice bile stale okolu zibelke njegove ter svoje darove potratno sipale sladko smehljajočemu se detetu v mirno naročje. Oklenimo se te podobe, i nam bode teknila! Recimo, da se je minister v istini tako izdatno bil okoristil z darovi dobrohotnih rojenic — jednega daru so mu vender odrekle, in to pomanjkanje postane mu usodepolno o svojem času: prijateljev nima, in če si pridobi katerega, hitro se ga otrese do tičnik, ter zbeži mej gosto kardelo na-sprotnikov!

To za naučnega ministra navzlic vsemu njegovemu ponosu vender le jako nepovoljno razmerje obelodanilo se bode bržkone v jutrnji seji državnega zborna, kadar pride na vrsto prvo branje vladne predloge o zakonu, zadevajočem akademična društva in dijaške shode. Take vladne predloge izroče in sicer običajno dotičnim odsekom brez ugovora, debata o njih pri prvem branji je redka izjema — pri najnovejšem proizvodu Gautschevega zakonodajstva pa se kar gnetijo govorniki kakor sicer prikaki adresni razpravi, in žal! mej mnogobrojno upisanimi „contra“ govorniki nahajamo samo nehvaležne nemške „carteljčke“, a pregledajoč imenik „pro“-govornikov zadenemo takoj na mladočeskega Blažeka, potem se prikaže Vašaty v črem fraku in s stereotipno belo zavratnico, konečno še srpogledajoči Herold, zgol možje, kateri so dosihmal le predobro skrival svojo naklonjenost za ministra

in gorečnost za reforme njegove. Dra. Gregorca še pogrešamo mej temi čudnimi progovorniki in grofa Lažanskega teatralično postavo — potem so zagovorniki zbrani, in — obsodba bode tudi precej gotova! Ne, ne, prijateljev nima oblastni minister, ne na desnici niti na levici, k večemu, da kak prestrašen Abrahamov potomec prideži k njegovemu naslanjaču, zavjetja si iskat proti turbulentni Schönererjevi študentovski gardi, ali da se mu bliža prekanjen poljski politik, češ izvabimo od osamljenega ministra to ali ono majhno „koncesijo“!

Vender ne gre, stavljati splošni upor proti napomianemu zakonu z golj na račun osobnih antipatij. Velika večina državnih poslancev ostro obsoja, dasi iz jako različnih nagibov, brezpametno postopanje nemških „buršev“, čudno to zmes barbaričnega surovinstva in čisto novodobne vodene politične frazeologije. In kar se tiče takih prizorov, kakor se je pred kratkim jeden pripeljal v Gradec z žaljenjem Njega velečastva, so pač v avstrijskem parlamentu le jako pičle izjeme, katere ne bi na ves glas zahtevalo ostro represijo proti takim državnim temelj podkopavajočim tendencam. Toda z ozirom na take milovanja vredne, a vender osamljene dogodke usta zamašiti vsej akademični mladini, zarad izgredov politično besedo prepovedati mlademu izobražemu zarodu, v politične evnuhe spremeniti bodoče nositelje narodne ideje — to je misel tako gorostasna, da jej pritrdiri ne more noben samosvestni narodni zastopnik!

Jedro tega zakona je, da se dijaška društva visokih šol, dosihmal jedino podrejena državnemu društvenemu zakonu, odslej na milost in nemilost izročé nominalno akademičnim oblastvom, dejanjsko pa ministerski samovolji. Iz vsakega paragrafa te postave puhti nazadnjaški duh, s kojim je naudahnena! In poželjivost njegova se niti pri rednem slušatelji ne ustavlja, segajoč celo na izredne slušatelje, mej kojimi se čestokrat nahajajo priletni možje, oženjeni davkoplačevalci! Svoboščine, katere je do sedaj užival „civis academicus“ po nekem zgodovinskem pravu, hipoma so izginile ter umaknile se trajnemu izjemnemu stanu. Z bistrim po-

gledom čunal bode odslej minister, in njemu podrejeno akademično oblastvo na vsako stopinjo mlađih akademičnih prenapetežev. Ne zadostuje, da ustanovitelji novega dijaškega društva zakonitim potom se prijavijo gospodki, spolnijoč vse postavne trjatve, ne, akademična oblast mora potrditi, da privoli taki ustanovitvi! Ne zadostuje, da policijska in politična gospodka nista našli povoda, razpustiti tako društvo, ne, minister sam, ne le akademični senat, ga lehko razkazdi vsak hip, brez pravega uzroka, morda le zato, ker društvena znamenja ne ugajajo njegovemu estetičnemu okusu, ali ker društveni jezik žali rahlo čuteče njegovo uho! Kaj za to, da je baš dotika v prijateljskem krogu in resni razgovor s slušatelji drugih visokih šol izredne važnosti v odgojevalnem oziru, — minister ni prijatelj takemu združenju, odtod ukaz: dijaška društva, izvezmi izključno dobrodejna in znanstvena ali umetnostna, smejo sestavljena biti z golj iz dijakov istega učilišča. Pač utegne kdo prašati: Kaj počnó, če se ta zakon uresniči, na pr. slovenski tehnični na Dunaji ali slušatelji na poljedelski visoki šoli? Premalo jih je, da bi mej seboj si ustanovili kako društvo, v „Slovenijo“ za hajati jim bode prepovedano, celo to bode zavisno od posebne milosti akademičnega oblastva, če se jim dovoli obisk kake slovenske „slavnostne besede“, osamljeni bodo v velikem mestu, vezí raztrgane z njih brati na tujem, nevarnost eminentna, da se izgubé domovini in narodu, da se ugonobé v materializmu, tako silno zapeljivem baš v velikomestnem obzidji, — toda taki pomislki ne motijo prouzročitelja tega zakona, hladnjokrvno veleva: „Car tel est mon plaisir“, in — krvna razkrojitev naših dijaških društev je gotova! In — da bi visokošolec smel katero ziniti o politiki? Tega Bog ne daj!

Pač je res, da tega nihče ne zabranjuje mladim možem jednake starosti in mnogo nižje izobrazbenosti, istina je, da je na pr. dovoljeno v kakem društvu rokodelskih pomagačev razpravljati kak političen tema, toda dijak na visoki šoli?, Bog varuj! Nagajivi kritiki bodo morda ugovarjali, da so politični razgovori visokošolcu čestokrat potrebna dopolnitev njegovi strokovni izobraženosti, da so politična vede celo učni predmeti

LISTEK.

Oci in sinovi.

Roman.

Ruski spisal J. S. Turgenjev, preložil Ivan Gornik.

XVII.

(Dalje.)

— Jutri odpotujem k svojemu ocetu, rekel je Bazarov.

Arkadij se je dvignil in oprl ob komolec. Začudil se je in ob jednem nekako razveselil. — A! dejal je. — In radi tega si žalosten?

Bazarov je zazeval. — Kdor hoče preveč vedeti — prezgodaj osivi.

— Kaj pa Ana Sergjevna? nadaljeval je Arkadij.

— Kaj Ana Sergjevna?

— Reči sem hotel: ali te pusti?

— Jaz nesem pri njej v službi.

Arkadij se je zamislil, Bazarov pa se je ulegel ter obrnil z licem k steni.

Prešlo je nekaj minut molčanja. —

Evgenij! vskliknil je najedenkrat Arkadij.

— No?

— Jaz odpotujem tudi jutri s taboj.

Bazarov ni ničesar odgovoril.

— Samo, da pojdem jaz domov, nadaljeval je Arkadij. — Skupaj se peljeva do Hohlovske naselbine, tam pa ti najameš pri Fedotu konja. Jako rad bi se seznanil s tvojima roditeljema, ali bojim se ja nadlegovati, in tebe tudi. Saj potem prideš spet k nam?

— Pri vas sem ostavil svoje stvari, odgovoril je Bazarov ne obrnivši se.

„Zakaj me pač ne vpraša, čemu grem? In ravno tako nanagloma, kakor on?“ mislil si je Arkadij. „Sicer pa, zakaj grem jaz, in zakaj on?“ nadaljeval je svoje premišljevanje. Odgovoriti ni mogel povoljno na svoje vprašanje, srce pa se mu je polnilo z nekako grenkobo. Čutil je, da mu bo težko ločiti se od tega življenja, katerega se je tako privadil, da bi pa sam ostal, bilo bi nekoliko čudno. „Nekaj se je dogodilo mej njima,“ sodil je sam s sabo, „čemu bi se naj jaz postavljil pred njo po njegovem odhodu? Nadležen bi je bil popolnoma in zadnje upe bi si pogazil.“ Predstavljati si je začel Ano Sergjevno, potem pa so druge poteze polagoma zatemnile krasno podobo mlade vdove.

„Žal mi je Katje!“ šepnil je Arkadij v blazino, na katero je že kanila solza... Najedenkrat pa je potresel z lasmi in glasno dejal: — Kak vrag je prinesel tega norca Sitnikova sam?

Bazarov premaknil se je najpreje v postelji, potem pa rekel: — Vidim, da si ti, bratec, še neumen. Sitnikovi so nam neobhodni. Meni, zapomni si — meni so potrebni taki norci. V istini bogovi neso za to, da bi lonec delali!...

„Ehe, he...!“ mislil si je Arkadij in zdaj še le odkrilo se mu je vse globoko brezno Bazarovljega samoljubja. „Midva sva torej boga? to je — ti si bog, in jaz — nisem li norec?“

— Da, ponovil je Bazarov, ti si še neumen!

Odincova ni se posebno začudila, ko je drugi dan povedal Arkadij, da odide z Bazarovom; videti je bila raztresena in trudna. Katja pregledalga ga je melčé in resno, kneginja se je prekrižala pod svojim shawlom tako, da tega ni mogel opaziti, Sitnikov, pa se je popolnoma prestrashil. Prišel je ravno k zajutreku v novi, gizdalinski, torej ne slavofolkski obleki, sinoči udivil je poslanega mu slugo z množino perila, kojega je imel sabo in najedenkrat ostavljata ga prijatelja! Pomencal je malo z nogama kakor preganjani zajec na gozdnem

za jurista ter, da jih ni moč nadvladati v teoriji, če vsakdanje prakse ne poznaš in njenih vzgledov! da tudi zgodovinar zgodovinskega razvoja ne bode umel, če mu pogled v politično gibanje današnje dobe vida ni bistril za minole dobe. — Kaj še, prazne čenče! Le poglejte v Terezijanišče, v zavod, kateri je uzor Gaučevim reformam! Tam gojenci nikoli na politikujojo, in vendar če jedenkrat ustupijo v praktično uradniško življenje, potem se mnogo urnejše pomikajo navzgor po hierarhični lestvici, nego vsi politikastri, šolani na univerzi! Saj se je ves svet čudil zuanemu slučaju, da je bivši Terezianec, kateri se gotovo nikoli pri nobenem komerzu ni bil spustil v politiko, že minister postal ob času, ko so bivši kolegi njegovi izven Terezijanišča komaj so bili prerili do pohlevne službe sodnega pristava!

In — ali čemu bi nadaljevali predmet, kateri se nam navzlic svoji resnosti tako rekoč pod rokami spreminja v drzno karikaturo? V četrtek se bode v državnem zbornici diskutiral zakon o akademičnih društvih, debata težko da bode prijetna za naučnega ministra. Predloga izročila se bode šolskemu odseku kljubu vsestranskim stvarnim ugovorom, zgolj iz tega razloga, ker je vladno predloga v zmislu opravilnega reda (§ 35., zadnji odstavek) sploh odkazati kakemu odseku. Konečna usoda tega načrta pa je že precej zapečatena. Morda ga bode šolski odsek bistveno predugačil v vseh važnejših določbah in zbornica ga bode vsprejela v čisto spremenjeni obliki, ali pa — in to se nam vidi mnogo bolj verjetno, — sprevidel bode odsek neuspešnost svojega truda, in zakon se potem bolj ali manj svečano pokoplje v državnozborskem arhivu in stenografičnih zapiskih.

Je pač res, da rojenice poleg mnogih darov našemu naučnemu ministru jedne stvari neso privoščile: **prijatelja nema v državnem zboru, ne on niti njegov zakon!**

Napredek Slovanstva v Avstriji.

× Včasi, zlasti tedaj, kadar nebo zatemne oblaki nasprotnega nasilstva, dobro deje, pogledati v preteklost in primerjati jo s sedanostjo. Iz take primere spoznavamo, smo li napredovali, ter se zajedno učimo, kako nam je delati, da vstrajamo v napredku. Mi ne bodemo govorili o Slovanih ogerske polovice našega cesarstva, dasi tudi tam vsaj Hrvato-Srb i v trojedini kraljevini poznajo le svoj jezik v šolah in uradih. Madjarski upliv postal je tako silen, da tudi tostran ogerskih mjenikov ne smemo izreči svojega mnenja o postopanji s severnimi Slovenci ali Slovaki, z Rusi in s Srbi v vojvodini. Ozirali se bodemo le na Slovane avstrijske polovice, na Poljake, Ruse, Čehe in Hrvate.

Po vsem Gališkem vlada v šolah in uradih slovanski jezik, bodisi poljski ali ruski in celo v deželi živečih 500 000 židov, ki pač niso na srečo deželi, opustilo je večinoma nemščino in se poprijelo poljščine. Gališki Rusi sicer tožijo in po pravici, da jim Poljaki kratijo njihove narodne pravice, pa končno sta oba naroda jednega in istega plemena in Rusi so si deloma sami zakrivili svoj ne-

ugodni položaj, ker so njihovi poslanci se vedno oklepali in pridruževali slovanskim nasprotnikom, tako, da jih niti Čehi niti Slovenci neso mogli podpirati. Na Gališkem je Slovanstvo tako utrjeno, da celo nemški politiki, ki najdalje segajo, ne misljijo na ponemčenje te dežele in bi jo zato najrajši izločili iz državnega zabora ter jej privolili posebno avtonomijo. Kajti potem bi odpadli poljski glasovi in gotova bi bila nemška večina, naperjena proti Čehom, Slovencem in Hrvatom. Ker je v državnem in dinastičnem interesu, da ne pride do take izločitve, bodo poljski glasovi še zanaprej odločevali v državnem zboru in stali, o tem smo prepričani, kakor dosle na strani pravice in ravnopravnosti.

Kolik je bil napredok Čehov od l. 1848. naprej, nam ni treba opisavati, temveč zaznamovati ga le z besedo: velikanski. Ne le večina manjših mest sredi slovanskega prebivalstva, ampak tudi glavno mesto, zlata Praga, imeli so nemške zastope. Nemški se je uradovalo po vsem Českem, izključno nemški učilo po vseh srednjih in višjih šolah. V poslednjih tridesetih letih se je vse to temeljito spremenilo. V Praškem mestnem zastopu imajo Nemci le še par sedežev po neslogi Čehov in tudi povsod drugod, kjer se glasi češki jezik, izgubili so mesto za mestom ter le še na Moravskem si tu in tam s pomočjo židovskega elementa hranijo stare pozicije, novih si pa nikjer ne pridobe. Tu se nam zdi umestno, naše vrle češke brate opominjati na slogo, da ne bodo po notranjem boji slabili samih sebe in opravljal deli zakletih svojih sovražnikov. Neradi se utikamo v nesrečne te razprtije, pa pot, po kateri zdaj hodijo nekateri krogi na Českem, zdi se nam kriva in napadi na najbolj zasluzne rodoljube, imenoma na dr. Riegra, so nedostojni in znak grde nehvaležnosti.

Ako pogledamo na jug, zapazimo pred vsem v Dalmaciji bistveno spremembo narodnega in političnega položaja na korist Slovanstva. Italijanske trdnjave, mej njimi Splet, pale so druga za drugo in zdaj se le še v Zadru siloma drži italijanska večina, toda tudi ondi se majje in hrvatsko-srbski narod mora tudi v Zadru priti do krmila. Svoje brate v Dalmaciji so dobro posnemali ter jim čast delajo Hrvati po Istri in na otokih. Laški živelj bi že usahnil bil po vsej Istri in se celo v Trstu umakniti moral, ko bi ga umetno ne izdržaval in podpirali od tiste strani, v katere interesu bi bilo oslabiti ga.

Mi Slovenci v poslednjih tridesetih letih nismo napredovali v tako mogočnih skokih, kakor Čehi ali Poljaki, katerim se ne moremo primerjati ne po številu, ne po zgodovinskih spomenikih, ki močno uplivajo na narodni razvoj. Vrh tega smo razkosani v mnogo deželic, da svojih moči ne moremo tako koncentrovati, kakor bi se dalo, ko bi vsi imeli le jeden deželni zbor in skupno politično upravo. Vzlic vsem oviram pa je glavni motor sedanje dobe, narodni duh, tudi Slovence vzbujal in najhujši pesimist mora priznavati, da smo za jedno generacijo še dovolj dosegli, da smo položili temelj, na katerem lehko naprej zida slovenski narod, da si sčasom uredi svoj dom.

Napredek Slovanstva v Avstriji vršil se je hi-

treje in intenzivneje, nego je bilo pričakovati še pred par desetletji in vršil se je, tudi to se ne da tajiti, po primerni pridobitvi terena, kojega so Nemci in Italijani že imeli za svojega. Ako torej oba ta ljubeznijsiva soseda z nevolo in zavistjo gledata, kako si Čehi ali Slovenci ali Hrvati prilastujejo sredi svojega ozemlja ležeča mesta, jim tega ne zamerimo. Žaljene se čute v svojem narodnem ponosu, pa še bolj v gmotnem oziru oškodovane. Ako pa kriče, da se jim godi krivica, ker se je naravna večina otresla ižesa manjšine, katero je včasi reprezentovalo le nekaj predrnih oholih tujcev s pomočjo nezavednih domačinov, kažejo s takim blebetanjem, da jim je narodna strast zatemnila čut pravice. Naravost se pa smešijo, če pripisujejo ta napredok tej ali oni vladi, temu ali onemu vladnemu sistemu. Schmerlingi in Auerspergi so gotovo storili, kar je bilo mogoče, obraniti nemško hegemonijo, pa avstrijski Slovani so ravno tako napredovali, kakor pozneje, ko je Taaffejeva vlada jim baje rože sipala na pot, žal da ograjene s tolikim trnjem, da so rože le od daleč duhete.

Naj se tolaze in naj se ne jeze ne nad Taaf- fejem, ne nad Pražakom, pa naj se tudi preveč ne veseli nad svojim najnovejšem ljubljencem Gautschem. Narodnostna ideja je prešinila vse narode in ona ne miruje, dokler ni dosežena narodna ravno- pravnost.

Naslanja se pa pri nas v Avstriji ne le za naravno pravo, temveč tudi na pozitivni zakon, ki jamči vsakemu narodu njegovo narodnost ter s tem Avstriji garantuje trdni obstanek, dinastiji pa zveste udane narode.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 17. februarja.

Ne dá se tajiti, da se poslednja leta **ogerska** vlada resno prizadeva, da bi zboljšala pravosodje, ki ni baš na najboljšem glasu. Zlasti mnogo nerdenostij nahaja se pri sodiščih prve instance. Narod zategadel nema nobenega pravega zaupanja vanje in prizivi proti njihovim razsodbam so na Ogerskem tako mnogobrojni, kakor nikjer drugod. Da je pa nezaupanje narodovo v nižja sodišča opravičeno, razvidno je iz tega, kolikrat prizivno sodišče premeni razsodbo prvega sodnika. Tako je po uradnih poročilih Budapeštanski kraljevi stol kot sodišče druge instance v civilnih pravdah leta 1878 potrdil 69%, leta 1886 le 50.8%, v letih 1882 do 1886 pa povprek samo 50.4% razsodb sodišč prve instance, proti katerim se je uložil priziv. Še slabše je pa v kazenskih zadevah. Leta 1878 je imenovano nadodišče potrdilo 78.7%, leta 1881 pa samo 35.6%, leta 1886 50.8%, v letih 1881 do 1886 povprek le 42.5% kazenskih razsodb sodišč prve instance; trgovski oddelek tega sodišča je pa leta 1878 potrdil 66.6%, leta 1886 le 49% razsodb sodišč prve instance. Še slabše je pa s pravosodjem na Sedmogaškem, kakor se kaže iz poročil kraljevega sodnega stola v Mara-Vasarhely-ji, katerih pa ne bomu tudi navajali. Dobro pa tudi osvetljuje pomanjkljivo postopanje ogerskih sodišč prve instance to, da je predlanskim Budapeštanski kraljevi stol moral jim vrniti 6992 aktov v civilnih in 2350 aktov v kazenskih zadevah, da je popolnijo. Razen tega pa slišimo vsako leto pri budgetni debati pritožbe, kako ogerska sodišča vse stvari zavlačujejo in malomarno

robu, in — nanagloma z nekim strahom in vskrikom naznani, da misli tudi on od potovati. Odincova ni ga pridrževala.

Jaz imam jako prijeten voz, pristavil je ne srečni mladenič obračaje se k Arkadiju — popeljem vas lahko Evgenij Vasiljič pa vzame vaš tarantas, tako bode tudi najlagodnejne.

— Prav, a hvala lepa, doma nisem ob vaši poti, do mene pa je daleč.

— To nič ne dé, nič ne dé; časa ima dovolj, poleg tega imam na oni strani opravke.

— Ali greste po žganje? vprašal je Arkadij že preveč preziralno.

Sitnikov pa je bil tako obupan, da se proti svoji navadi niti zasmjejal ni.

— Zatrjujem vam, da je voz nenavadno prostoren, — Vsi bodemo imeli prostora.

— Ne želite gospoda Sitnikova z odpovedjo, rekla je Ana Sergjevna . . .

Arkadij jo je pogledal in se ponižno priklonil.

Gostje odšli so po zajutreku. Poslavljaje se od Bazarova, dala mu je Odincova roko in rekla:

— Saj se še vidiva, ali ne?

— Kakor želite, odgovoril je Bazarov.

— Potem — se vidiva.

Arkadij stopil je prvi na prag. Usedel se je

v Sitnikova voz. Hišnik pomagal mu je ponižno, da je ustupil, on pa bi ga bil najraje klofutal ali pa jokal. Bazarov usedel se je v tarantas. Ko so prišli do Hohlovke naselbine, počakal je Arkadij, da je krčmar Fedot zapregel konja, in stopivši k tarantasu, rekel je s srčnim nasmehom Bazarovu: — Evgenij, vzemi me s sabo, šel bi rad k tebi.

— Usedi se, dejal je Bazarov skozi zobe.

Sitnikov, ki je veselo žvižgajoč hodil okrog koles svojega voza, zazidal je samo zaslavljeni te besede. Arkadij pa je hladnokrvno vzel svoje reči iz njegovega voza, sedel poleg Bazarova — in ponižno poklonivši se svojemu bivšemu sopotniku, zakričal: „poženi!“ Tarantas je odriral ter skoro izginil iz vida . . . Sitnikov pogledal je popolnoma poražen svojega voznika, a ta igral se je z bičem nad repom pripreženega konja. Potem skočil je Sitnikov v voz — in zakričavši mimogredoma kmetoma: „pokrijta se, osla!“ — odpeljal se v mesto, kamor je prispel jako pozno in kjer je drugi dan pri Kukšini silno zabavljali nad „neznosnima ošabenjema in neolikancema“.

Usedši se v tarantas stisnil je Arkadij krepko Bazarovlj roko in dolgo molčal. Videti je bilo, da je Bazarov razumel in cenil ta stisek kakor tudi ta molk. Prejšnjo noč ni nič spal, ne kadil in ne

jedel že nekoliko dni. Temno in rezko videl se je njegov upali obraz izpod nabuhnene čepice.

— Veš kaj, bratec, dejal je konečno, — daj mi smodko! . . . In poglej, ali imam prevlečen jezik?

Prevlečen je, odgovoril je Arkadij.

No dà . . . tudi smodka mi ne tekne. — Stroj se je pokvaril.

— Ti si se popolnoma izpremenil v zadnjem času, opomnil je Arkadij.

— Nič ne de! Popravili se bodemo zopet. Le jedno je sitno — moja mati je tako skrbna: ako si ne nabaneš želodca in ne jéš desetkrat na dan, potem jo to umori. No, otec ni tak, on je bil povsodi, kakor v situ, tako v rešetu. Ne, kaditi ne morem, pristavil je, ter vrgel smodko v cestni prah.

— Do tvojega doma je dvajset vrst? vprašal je Arkadij.

— Petindvajset. Le vprašaj tega-le modrijana. Pokazal je na kozlu sedežega kmeta, Fedotovega služabnika.

A kmet jo odgovoril, da kdo vé — vrste tu neso merjene ter nadalje poluglasno zmerjal konja, ker vedno „z glavo kíma“, to je stresa glavo.

— Dà, dà, dejal je Bazarov — tu se lahko učite, moj mladi prijatelj, kako poučen primer je to. Hudič vedi, kaj je to! Vsak človek visi na nitki,

postopajo, kar se tiče preiskovalnega zapora. Vlada pa pri najboljšej volji teh pomanjkljivosti odpraviti ne more, ker jej manjka sposobnih osob za sodnije mesta.

Vnanje države.

Nov organ **srbske** liberalne stranke, „Srbska Njezavost“, začela je izhajati. V prvih številkah objavlja novi list program liberalne stranke. Glavne njegove točke so: Zjedinenje razkosanih srbskih pokrajin na Balkanu v naravnih etnografskih mejah, v političnem in cerkvenem oziru, na podlagi zgodovinskih prav; balkanska federacija, pred vsem balgarska carinska zveza; povzdriga blagostanja; razvoj obrtništva, reforme nauka; zagotovljenje političnih prav vseh državljanov; urejanje finančnih v varčnosti; uvedenje pravične davčne sisteme; premembra ustave in razvoj vojske; Srbija mora gledati, da si pridobi simpatije vseh civilizovanih narodov.

Casopisi zopet mnogo pišejo o novih kandidatih za **bulgarski** prestol. Imenujejo se: črnogorski vojvoda Marko Miljanov, Peter Karadjorjević, netjak Aleko paše Emanuel Vogorides in Rumunec Gregor Mihael Stourdza. Mi vsem tem vestim ne pripisujemo nikakega pomena, če tudi smo preverjeni, da se ne bode obdržali Koburžan. — Mej velevlastni vršč se baje pogajanja o bulgarskem vprašanju. Rusija baje zahteva, da bi velevlasti pozvala princa Ferdinanda, da naj ostavi Bolgarijo, ter bi dovolile, da ruske čete potem naredi red v Bolgariji. Avstrija in Nemčija baje temu dosti ne ugovarjata, če le Rusija natančno pove, kako naj bi se uravnale nadalje razmere v Bolgariji in koliko časa bi ostale ruske čete v deželi. Vprašanje je pa še, kaj porečeta Italija in Anglija.

Rusija je baje poslednji čas skušala dobiti kako večje posojilo, pa se je ni posrečilo, ker bankirji v sedanjem kritičnem času nečejo posoditi denarja. Ruska vlada pa ne išče denarja za vojne namene, temveč pred vsem le za grajenje novih železnic. — Letos bode prvikrat novačenje na Kavkazu. Narod s tem ni zadovoljen in začel se je močno izseljevati v Turčijo. Iz nekaterih sel so se izselili vsi prebivalci.

Turčija je izročila Črnej gori zaradi poskušene ustave v Burgasu zaprte Črnogorce, ker se je zanje potegoval ruski veleposlanik Nelidov. Ne ve se pa, če bode izročila Bolgariji baš zaradi istega dogodka zaprte Bolgare. Najbrž jih ne bode, da se ne zameri Rusiji.

Vidno se boljšajo razmere v **francoskih** kolonijah. Lani je država za upravo Cochinchine, Tonkinga in Anama imela 40 milijonov stroškov, letos so pa dotedeni stroški proračunjeni le na 20 milijonov frankov, 50 milijonov pa že sedaj te dežele same spravijo vkupe. Lani je bilo v teh pokrajinih 42.000 vojakov, 17.000 Evropcev in 25.000 domačinov, letos se je pa to število skrčilo na 10.000, 3000 Evropcev in 7000 domačinov. V kratkem Francija ne bode imela nikacih stroškov za te dežele.

Pri drugem branji socijalističkega zakona v **nemškem** državnem zboru neso socijalni demokrati dosti govorili, pač pa hoče v tretjem branji Bebel zopet hudo napadati vlado. Windthorst je bil predlagal, da bi se odpravilo malo obsedno stanje za vsa mesta, izmisi Berolin in kraljeve gradove. Dokazoval je, da malo obsedno stanje ni imelo nobenega uspeha. Njegov predlog je pa bil zavrnjen s 153 proti 100 glasom.

Indijski podkralj lord Dufferin dal je svojo ostavko, ker je nekdabolehen. Casopisi pa vedo povedati, da se lord Dufferin ni dobro sporazumel z angleško vlado ter je zategadel odstopil. Njegov naslednik bode marquis Lansdowne.

brezno odprè se lahko sedaj in sedaj pod njim, on pa si še sam izmišlja raznih neprijetnostij, da si greñ življenje.

— Na kaj cikaš s tem? vprašal je Arkadij.

— Na nič ne cikam, temveč naravnost govorim, do sva se jako neumno vedla! Kaj bi o tem govorila! A opazil sem že na kliniki, da oni, ki se jezé nad svojo bolestjo, jo gotovo premagajo.

— Ne razumim te popolnoma, rekel je Arkadij, — menim, da nimaš ničesar, nad čemer bi se pritoževal.

— Ako me ne razumeš popolnoma, povem ti to-le: po mojih mislih je bolje — na cesti kamne tleči, kakor ženski le konec prsta pomoliti. To je vse... Malo da ni Bazarov izgovoril priljubljene si besede „romantizem“, a zdržal se je in rekel „neumno“. — Veroval mi ne boš, a povem ti: zašla sva v žensko družbo, in bilo nama je prijetno, a zavreči tako družbo — je ravno tako, kakor če se poliješ vročega dne s hladno vodo. — Mož se ne sme nikdar brigati za tako bedarjo; mož mora biti srép, pravi moder španski pregovor. Glej, ti, pristavil je, obračaje se k mužiku na kozlu sedečemu — ti, modrijan, ali imaš ženo?

Mužik pokazal je prijateljemu svoj ploskvi in kratkovidni obraz.

Domače stvari.

— (Presvetli cesar) podaril je lani po povodnji poškodovanji občini Črni na Koroškem 500 gld.

— (Po vodo m Strossmayerjeve zlate maše) izšel je Zagrebški „Obzor“ v praznični obliki. Pri maši, ki jo je ob 10. uri dopoludne služil dr Fr. Rački, bilo je prisotnih jako mnogo dostajanstveni kov, mnogo dam in vsečilišnikov.

— (Zabavni večer „Pisateljskega društva“) bode v soboto 18. februarja zvečer ob navadni uri v čitalniški restavraciji. Predsedoval bode g. dr. vit. Bleiweis, čital g. K. Pirc.

— (Slovenskega dramatičnega društva šestnajsta letosnja predstava) bode, kakor smo že poročali, v nedeljo 19. februarja t. l. Igralo se bode: „Otok in Struga“. Izviren igrokaz v štirih dejanjih. Po noveleti jednakega naslova dramatizoval I. Boršnik. Z ozirom, da je utihnil sedaj predpustni šum raznih veselic in plesov, smemo upati, da postanejo našemu občinstvu dramatične predstave zopet oni zabavni večeri, pri katerih ne bodore pogrešali nobenega prijatelja naše Talije. Igra je v drugem dejanju uprizorjena s krasnimi novimi zastavki, katere si je odbor k tej igri omislil. Stroški društva naraščajo od dneva do dneva; dolžnost je teda vsakemu domoljubu podpisati podjetje odborov, kateri z vsemi silami dela in se trudi, da zadosti našemu občinstvu. Za nedeljo 26. t. m. je na repetoirji opereta „Vzbujeni lev“. Prihodnji mesec ponavljajo se bode na splošno zahtevanje; „Revček Andrejček“.

— (Gosp. Pogačnik.) Poroča se nam od prijateljske strani: „Naš rojak, gosp. Pogačnik, dosedaj kakor znano slušatelj v Dunajskem konzervatoriji, moral je pred kratkim z Dunaja v Olovoču na sedemdnevne vaje z repetirkami, ker je častnik v prihrani. Kmalu se je razneslo po mestu, da pod vojaško uniformo tiči mlad operen pevec in udati se je moral naš rojak obči prošnji, da nastopi v tamošnjem mestnem gledišči. Dne 13. t. m. je res pel v operi „Marta“ „Lyonela“ s krasnim uspehom. Hiša je bila popolnoma razprodana in naš rojak žel je nenavadno slavljen. Časniki Olovčni so polni hvale. Pel je imenom Naval. Kritika pravi, da ima g. Naval polno čisto višino v nenavadno simpatični mehkoti in visoki glasi ne prouzročajo mu nobenih težav. Hvalen izbornu njegovo igranje in lično prikazen na odru. Prednašanje in modulacija je tako fina in strogo izvezbana. Sploh poje g. Naval z nenavadnim čutom in petje njegovo sega vsacemu v srce. Občinstvo pozvalo ga je često, burno mu ploskajoč in častniki njegovega polka, njega tovariši, poklonili so mu velik lavorov venec s krasnimi trakovi. Prošnji, da bi še jedenkrat nastopil, ni mogel ustreči, oditi mora namreč v petek 17. t. m. v Frankfurt na M., debutovat v tamošnjo opero, kjer bode pel kot prvi tenorist v treh operah“.

— (Posnemanja vredni čin.) Piše se nam iz Ljubljane: Slučajno naleteli smo sinoči v tukajšnji g. Auerja gostilni kako številno in veselo družbo. Tukajšnje garnizije naredniki zbrali so se v dokaz hvaležnosti g. Auerju za posebno naklonje-

— Ženo? Da. Kako da bi je ne imel.

— Ali jo pretepaš?

— Ženo? Kakor je. Brez uzroka je ne tezem.

— To je lepo. No, ali pa tudi ona tebe tepe?

Mužik potresel je z vajeti. — Kaj si pač dejal, gospod. Ti se rad norčuješ... Vidno je bil razenaljen.

— Čuješ, Arkadij Nikolajevič! Naju dva so pa vendar pretepli... to je od tega, ker je človek olikan.

Arkadij se je prisiljeno nasmehljal, Bazarov pa se je obrnil na stran in vso pot ni odpril ust.

Petindvajset vrst zdelo se je Arkadiju celih petdeset. Konečno pokazala se je na rebbi nestrmega holma mala vasica, kjer sta živela Bazarovlja roditelja. Poleg nje videl se je v mladem brezovji gosposk gradič pod slamnato streho. Pri prvi hiši stala sta dva mužika s čepicami ter se prepirala.

— Ti si velika svinja, kričal je pri drugemu, in slabejši nego najmanjši prasec! — In tvoja žena je čaravnica! upil je drugi.

— Po neprisiljenem občevanju, opomnil je Arkadiju Bazarov — in po srčnem pogovaranju, sodišlahko, da moj otec ne stiska preveč mužikov. Pa glej, sedaj sam prihaja na prag svoje hiše. On je, on — poznam to postavo. Ehe, ehe, kako je osivel, siromak!

(Dalje prih.)

nost, v polnem številu, praznovat „osmino“ svoje letošnje predpustne veselice, v njegovi hiši. Veselični odbor naznani je namreč, da mu je preostala od pokritih veseličnih troškov znatna vsota čistega dohodka, ki je običajno na razpolaganje celej skupini. Sklenilo se je pa jednoglasno razdeliti celo vsoto mej dve revni udovi umrlih tovarishev! Da se je ta hvale vredni sklep potrdil s prepevanjem cesarske pesni in napivanjem višemu poveljniku tukajšnje garnizije, je umetno in prav žal nam je bilo, ko so naši domači fantje že ob jednjstih ostaviti morali veselo družbo.

— (Društvo tiskarjev, kamnopiscev in kamnotiskarjev na Krajskem) izdalо je svoje letno poročilo za dobo od 1. januarja do 31. decembra 1887. V tej dobi imela je društvo 66 poslujočih članov, 3 člane brez dela, 1 onemoglega. Dohodkov bilo je 1808 gld. 77 kr., troškov 852 gld. 54 kr., torej 956 gld. 23 kr., prebitka. Društveno premoženje iznaša 9473 gld. 18 kr. Knjižnica šteje 460 zvezkov in je v preteklem letu izposodila 423 knjig. Obolelim članom izplačalo se je 432 gld. 26 kr. podpore, potnine (viaticum) se je razdelilo 76 gld., brezposelnim članom pa se je razdelilo 174 gld. Letno poročilo je prav pregledno sestavljeno, da se lahko vsakdo pouči o kako uspešnem društvenem delovanju.

— (Osepnice.) V zadnjih 24 urah za osepnicami zboleli: 4 moški, 1 ženska, 3 otroci. Ozdravili: 1 moški, 1 ženska, 1 otrok. Umrl 1 moški, 1 otrok.

— (Vsi semnji v političkem okraju Logaškem) so za trgovce in kramarje Ljubljanske prepovedani, dokler se prepoved ne prekliče.

— (Iz Trnovega) se nam piše: V nedeljo priredila je Trnovsko-Bistriška Čitalnica v prostorih g. A. Jelovška maskarado, katera se je obnesla z ozirom na naše skromne razmere precej dobro. Mask ni bilo ravno veliko, a kar jih je bilo, bile so, to trdim posebno lehko o damah, krasne. Gospodje pri nas ne obiskujejo dosti plesov, pri vsakem je večina na strani dam, včasih je celo le jedna četrtnina gospodov, tri četrtnine dam, a zdaj ste si bili števili skoro jednak. Obžalujem pa to, da se občuje na naših veselicah preveč nemški in človek bi mislil, da je v kakšnem nemškem gnjezdru, a ne v čisto slovenski Bistrici.

— (Gledališka predstava v čitalnici v Rudolfovem) bode v nedeljo 19. t. m. Igrali bodo: „Pesek v oči!“ Salonska vesela igra v dveh dejanjih. Iz francoščine poslovenil V. Mandeljc. Za tem: „Krojač Fips“. Burka s petjem v jednem dejanju. Začetek točno ob polu osmi uri. Sedeže prodaja iz prijaznosti g. Krajec (v nedeljo le do poludne).

— (Razpisana) je učiteljska služba na jednorazrednici v Svetlem Potoku. Plača 400 gold., prikleta 30 gld. in stanovanje. Prošnje do 20. marca t. l. — Na jednorazrednici v Selu pri Šenbergu je razpisana služba učitelja. Plača 400 gld., prikleta 30 gld. in stanovanje. Prošnje do 5. marca.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 16. februarja. (Gl. včer. štev.) Po Türkovem strastnem govoru se predlog za konec debate o akademičnih društvih ni odobril. Nadalje govoril poslanec Zucker, da je načrt zakona sestavljen iz že obstoječih načrtev, izuzemši prva dva paragrafa; grajal določilo, da minister sam odločuje o obstoji društva, ne da bi se mu trebalo ozirati na akademična oblastva; naglašal, da v Pragi ni nobenega povoda k takemu zakonu; konečno predlagal, naj se predloga izroči šolskemu odseku. Schönerer in tovarisi interpelujejo trgovinskega ministra, zakaj ni telegrama udanosti od strani nemško-narodnega društva v Gradiču urad odposlal Bismarcku. Prihodnja seja jutri.

Dunaj 16. februarja. Danes je gospodarska zbornica odobrila trgovski naši pogodbi z Nemčijo in Italijo. V debati o prvi se je Schmerling za nemško-avstrijsko alianco ogreval. K trgovski pogodbi z Italijo je Revertera potezel se za obrežno plovstvo Dalmacije, katero bode oškodovano s pogodbo.

Pulj 16. februarja. Preteklo noč bil hud vihar od jugo-zahoda. V Medolinskem zalivu razbil se je z oljem nakrcani italijanski parobrod „Scilla“ namenjen iz Jakina v Benetke.

